

Mitä koulun ammattilaiset voivat tehdä

Ole
tietoinen
ilmiöstä

Sisarustenväliseen haitalliseen seksuaaliseen käyttäytymiseen ja/tai seksuaaliväkivaltaan liittyvä trauma ovat valitettavasti yleisiä, ja niitä voi esiintyä kaikenlaisissa perheissä. Arviolta 2-5 % lapsista on kokenut sisarustenvälistä haitallista seksuaalista käyttäytymistä ja/tai seksuaaliväkivaltaa. Noin puolessa tapauksista tekojen uhriksi joutunut lapsi on ollut ensimmäisen teon aikana alle 8-vuotias. Teot ovat voineet kesää useamman vuoden, ja tapahtumapaikkana on useimmiten lapsen oma koti.

Kuka tahansa koulun ammattilainen voi kohdata oppilaan, joka on kokenut sisarustenvälistä haitallista seksuaalista käyttäytymistä ja/tai seksuaaliväkivaltaa, oppilaan sukupuolesta, iästä, kehitystasosta tai perhetilanteesta riippumatta. Tästä huolimatta osalla lapsista on kohonneempi riski sisarustenvälisen haitallisen seksuaalisen käyttäytymisen ja/tai seksuaaliväkivallan kohtaamiseen:

- Tytöt
- Nuoremmat sisarukset
- Lapset, jotka ovat säännöllisesti sisarustensa hoidossa
- Uusperheiden, adoptioperheiden ja sijaisperheiden lapset
- Lapset, joiden perheessä on aiemmin ilmennyt perheväkivaltaa, seksuaaliväkivaltaa tai muuta väkivaltaa/laiminlyöntiä
- Neurokirjon lapset sekä toimintarajoitteiset lapset

Valitettavasti lapset ja nuoret voivat käyttäytyä haitallisesti ja/tai väkivaltaisesti.

- Sisarustenvälistä haitallista seksuaalista käyttäytymistä ja/tai seksuaaliväkivaltaa esiintyy eniten 12-14-vuotiaana.
- Nuoret voivat käyttäytyä haitallisesti ja/tai väkivaltaisesti sisarustaan kohtaan sukupuolesta riippumatta, niin samaa kuin eri sukupuolta kohtaan.
- Useimmilla haitallisesti/väkivaltaisesti käyttäytyvillä on keskinkertaiset tai hieman keskinkertaista paremmat sosiaaliset taidot, älylliset kyvyt ja käytöstaidot kouluympäristössä.
- Kuitenkin lapsilla, joilla on haasteita itsesäätelyyn, sosiaalisen kanssakäymisen tai sosiaalisten ja/tai älyllisten kykyjen kehityksessä, on korkeampi riski haitalliseen ja/tai väkivaltaiseen seksuaaliseen käyttäytymiseen.
- Altistuminen ikätasolle haitalliselle seksuaaliselle kuva- tai videomateriaalille verkossa nostaa riskiä varhaiseen ja ongelmalliseen seksuaaliseen käyttäytymiseen.
- Useimmat lapset ja nuoret, jotka käyttäytyvät haitallisesti/väkivaltaisesti lapsuudessa eivät käytäytyä väkivaltaisesti aikuisuudessa, eikä heillä ole seksuaalista kiinnostusta lapsiin.
- Oppilaat, joilla on haasteita seksuaalisen käyttäytymisen kanssa, tarvitsevat apua käyttäytymisen muuttamiseen ja käyttäytymisen johtaneiden tilanteiden ja tekijöiden käsittelemiseen. Oppilaat ovat vastuussa haitallisista teoistaan, mutta he tarvitsevat ohjausta ilman syyllistämistä.

Ole valmis
reagoimaan

Mikäli lapsen käyttäytymisessä tai tunnetilassa on tapahtunut merkittävä ja huolta herättävä muutos, kyse voi olla myös sisarustenvälisestä haitallisesta seksuaalisesta käyttäytymisestä ja/tai seksuaaliväkivallasta. Monet lapset eivät kuitenkaan osoita ulospäin minkäänlaisia merkkejä kokemastaan. On myös tärkeä muistaa, että muutosten taustalla voi olla myös monia muita syitä.

Tieto auttaa toimimaan! Jos lapsi kertoo kokemastaan väkivallasta, tulee koulun ammattilaisten uskoa lasta:

- "Olen iloinen, että kerroit tästä minulle."
- "Olen pahoillani siitä, mitä sinulle tapahtui."
- "Tämä ei ollut sinun syytäsi."

Lisätietoa sisarustenvälisestä haitallisesta seksuaalisesta käyttäytymisestä ja/tai seksuaaliväkivallasta:

- suojellaanlapsia.fi (FIN)
- 5WAVES-esitteet (FIN, SWE, ENG & ES)
- stopitnow.org.uk (ENG)
- siblingsexualabusesupport.org (ENG)
- siblingsexualtrauma.com (ENG)

MUUTA TUKEA JA MATERIAALEJA:

suojellaanlapsia.fi (FIN)

5waves.org – siblingsexualtrauma.com (ENG)



Mitä koulun ammattilaiset voivat tehdä (jatkuu)

Ehkäise väkivaltaa

”Kouluissa toteutettava ennaltaehkäisevä opetus ja mielestäni yksi parhaista keinoistamme [ehkäistä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa] ja olen näiden toimien vahva puolestapuhuja. Nämä toimet ansaitsevat ensisijaisen huomiomme” David Finkelhor, Director, Crimes Against Children Research Center

Kouluta itseäsi ja muuta koulun henkilökuntaa:

- suojellaanlapsia.fi (FIN); esimerkiksi **’Ohjeistus opetusalan ammattilaisille lapsen kohdistuneen seksuaaliväkivallan ilmetessä’** -oppaassa >>>
- learning.nspcc.org.uk/training (NSPCC *Child Protection in Schools* -koulutus) (ENG)
- admin@aimproject.org.uk (ole yhteydessä sähköpostitse osallistuaksesi koulutukseen: *Understanding and Managing Problematic and Harmful Sexual Behaviours in Education Settings*) (ENG)



**Opeta lapsia kehon rajoista, kehorauhasta ja suostumuksesta.
Aloita opetus varhain ja tarjoa tietoa aiheesta vuosittain.
Esimerkkejä, lisätietoa & materiaaleja
osoitteessa suojellaanlapsia.fi >>>**



Opetussuunnitelmaa suunnitellessasi, pidä mielessä:

- Inklusiivisuus: Oppilaille on erilaisia oppimistaitoja ja tarpeita
- Kehon rajat: Sisällytä opetukseen kehon rajojen suojeleminen ja toisten rajojen kunnioittaminen.
- Digiturvataidot: Edistä digiturvaitoja ja huomioi ne opetuksessa.
- Säännöt: Kehon rajoja ja kehorauhaa koskevat säännöt pätevät myös toisiin lapsiin ja perheenjäseniin.
- Traumainformoitu lähestymistapa: Muista, että osallistuvat lapset saattavat olla kokeneet haitallista seksuaalista käyttäytymistä ja/tai seksuaaliväkivaltaa.
- Koulutusmateriaalit vanhemmille: Tarjoa materiaaleja, jotka tukevat lasten oppimista myös kotona.
- Luottamuksellinen keskustelu: Anna lapsille mahdollisuus keskustella aiheista luottamuksellisesti, mikäli heillä on kysymyksiä tai huolia.
- Tuki perheille ja henkilökunnalle: Tarjoa tukea, jos lapsi ilmoittaa haitallisesta seksuaalisesta käyttäytymisestä ja/tai seksuaaliväkivallasta.

Opeta ja muistuta oppilaita kehorauhasta, kehon rajoista ja suostumuksesta kaikissa kouluympäristöissä. Digiturvataitojen opettaminen on ensisijaisen tärkeää.

- Varmista, että digiturvallisuus otetaan huomioon koulun opetuksessa.
- Tarjoa oppilaille mahdollisuuksia tehdä kotitehtäviä ilman internetiä.
- Jaa vanhemmille tietoa ikätasoisista keskusteluista lapsen nettikäyttäytymisestä sekä tarjoa materiaaleja ja välineitä digiturvallisuuden edistämiseksi myös koulun ulkopuolella.

Auta oppilaita tuen löytämisessä

Tarjoa oppilaille tietoa erilaisista luotettavista ja ikätasolle sopivista resursseista, jotka tarjoavat ohjeistusta ja tukea seksuaalisuuteen ja/tai verkossa toimimiseen liittyen. Suositeltuja lähteitä esimerkiksi:

- suojellaanlapsia.fi; #myfriendtoo -sivu (FIN)
- shorespace.org.uk (ENG)
- childline.org.uk (ENG)

MUUTA TUKEA JA MATERIAALEJA:

suojellaanlapsia.fi (FIN)

5waves.org – siblingsexualtrauma.com (ENG)

